

Posudek školitele na diplomovou práci Bc. Petry Salomonové „Poválečný odsun německého obyvatelstva z československého pohraničí, jeho předpoklady, průběh, důsledky, 93 stran.

Těžištěm diplomové práce diplomantky bylo realizovat pomocí metody orální historie několik rozhovorů s pamětníky německého původu, kteří odsun zažili... Potud by byl výzkum koncizní, další výzkumná otázka, která se opírá o dnešní pohled trochu výzkum i samotné téma komplikuje.

Ačkoli je práce P. Salomonové na první dojem poměrně přehledně členěna, při pozornějším pohledu neunikne, že hned ve vlastním úvodu práce autorka rovnou hodnotí odpovědi na jednotlivé otázky (s. 9), to samé pak na další straně (10), kde autorka přímo uvádí „pokud obecně shrnu všechny odpovědi, jejich četnost a správnost, tak mě to pozitivně překvapilo“. V úvodní části je i řada dalších nezvyklých formulací a nejednoznačností. Přitom úvod by měl dát jasný signál, jak a jakými cestami se diplomantka hodlá ubírat.

Část prameny a metodologie je zpracována na základě znalostí části relevantní literatury. Kvituji kladně, že autorka zařadila a seznámila se s diskusemi, které proběhly na stránkách časopisu Soudobé dějiny. Opět ale neorganicky, do části, kde seznamuje s pramennou literaturou vložila P. Salomonová výzkumné otázky a cíle (15). Dále pak pokračuje rozbořem kvalitativního výzkumu, resp. metodou orální historie. Tuto část pojala zcela standardně a se znalostí dostupné literatury, těžila rovněž ze semináře k orální historii vedeného na FHS.

V logice práce seznamuje autorka dále s oblastí výzkumu. Nejsem si jen jistý zda s ohledem na charakter této práce bylo nutné vyjmenovat všechny soudní okresy regionu, chybou to ale zcela jistě není. V další části autorka popisuje výběr narátorů a jejich kontaktování, resp. okruh otázek. Po stránce informativní jde o velmi zajímavou část případného úskalí každého orálně historického projektu. Každopádně i zde jsou některé velmi sporné pasáže, např. „Čím více jsem kontaktovala potencionálních narátorů, tím více jsem si osvojovala metodu orální historie...(!), s. 32. Navíc pak sama autorka tento princip popírá, když píše, že po neúspěších chtěla vedení rozhovoru skončit (ve všech metodických příručkách je přitom uvedeno, že ne vždy se podaří narátory k rozhovoru přesvědčit). Nejsem si jistý, zda pro kvalifikační práci je nutné uvádět konzumaci různých „koláčů a chlébíčků“ při vedení rozhovoru, to jsou údaje pro samotný protokol o vedení rozhovoru, ale do odborné práce spíše nepatří, stejně tak informace o časové a finanční náročnosti této výzkumné metody. Dnes jde již o známou zkušenost takto koncipovaného terénního výzkumu.

Přestože autorka po domluvě se školitelem zkrátila část opřenu o již publikovanou literaturu, definující fáze odsunu, přeci jen podle mého názoru mohla být tato část ještě kratší pouze s citačním poukazem na dříve publikované prameny a literaturu, to vše ve prospěch rozšíření vlastní výzkumné části práce – tedy terénního výzkumu, rozhovorů, resp. jejich analýze a interpretaci.

Vlastní analýza rozhovorů tak začíná až na straně 50. Autorka zde vhodně uvedla medailonky jednotlivých narátorů. Dále však autorka uvádí, že „vzniklo mnoho dalších velice zajímavých okruhů vhodných k analýze, které se však nepodařilo obsáhnout (53). Avšak se skutečnou analýzou začíná až na straně 55 (!) a končí na straně 76. Opakuji znovu, bylo by vhodnější věnovat vlastní analýze rozhovorů více prostoru a upozadit věci dříve jinými vyřešené. Autorka se rozhodla analyzovat následující otázky: 1. Důvod (ne)odsunutí; 2. Průběh odsunu, kde rozebírá zvláště přípravu odsunu a prožívání odsunu tak, jak jej pamatovali narátoři – svědci. Poslední otázka Česko – německé vztahy je spíše pro jiné téma. Domnívám se, že autorka mohla svoji analytickou část daleko více prohloubit. Chybí mi rovněž více vlastního interpretačního pokusu o pohled, především, minulých událostí. Z celé práce mám rozpačitý dojem, jakési nedokončenosti a nejasnosti práce, přestože autorka několikrát celou svou práci diskutovala jak se školitelem, tak i odborníky na tuto problematiku. V tom se jí jistě nedá upřít snaha, stejně tak v poctivém sběru rozhovorů, výběr příloh, zpracování tabulek etc.

Práce P. Salomonové je po stránce stylistické a jazykové na slabší úrovni, i když jsem si jako školitel vědom, že autorka pokročila od původních počátečních verzí práce směrem k větší kvalitě. Přesto práci hodnotím v kvalifikačním stupni 2 – 3 (zatím se přikláním spíše ke známce dobře) s tím, že by komise měla přihlédnout k vlastní obhajobě, tzn. vysvětlení některých sporných momentů diplomové práce její autorkou.

V Praze, 10. 10. 2010

Doc. PaedDr. et Mgr. Miroslav Vaněk, PhD.